

Про санітарно-епідемічну ситуацію на території області за 2023 рік

З метою забезпечення стабільної санітарно-епідемічної ситуації в області, зокрема попередження виникнення та поширення інфекційних хвороб, які передаються харчовим та водним шляхом передачі Головним управлінням Держпродспоживслужби в Чернівецькій області (далі Головне управління) проведена відповідна робота.

В 2023 році на території області було зареєстровано спалах гострих кишкових інфекційних захворювань в побуті (місце тимчасового перебування внутрішньо переміщених осіб, яке розташовано в Старожадівській АЗПСМ за адресою вул. Головна, 18А, с. Стара Жадова, Чернівецького району, Чернівецької області).

Під час спалаху постраждало 9 осіб, з яких діти до 17 років – 5. У 9-и випадках встановлено діагноз гострого гастроентероколіту, джерело – не встановлено; фактор передачі – предмети кухонного вжитку; шляхи передачі збудника інфекції – контактно-побутовий. Основна причина спалаху – найбільш ймовірно – недотримання санітарних правил під час приготування їжі; обставини, що сприяли виникненню спалаху - найбільш ймовірно – недотримання правил особистої гігієни, як при приготуванні їжі так і при користуванні спільними точками дотику.

Відповідно до річного плану здійснення державного нагляду (контролю) Держпродспоживслужби на 2023 рік було заплановано проведення 413 перевірок об'єктів нагляду. У зв'язку з введенням військового стану планові та позапланові заходи державного нагляду (контролю) не проводились.

Основна робота була зосереджена на здійсненні контролю по дотриманню вимог санітарного законодавства за організацією харчування в закладах дошкільної та загальної середньої освіти, закладами оздоровлення та відпочинку, санітарно-технічним станом об'єктів питного водопостачання області та забезпеченістю населення краю якісною питною водою тощо. Також спеціалісти Головного управління були залучені до комісійних обстежень закладів освіти з питань підготовки до нового 2023/2024 навчального року.

Загалом було проведено 1638 моніторингових обстежень, за результатами яких встановлено порушення вимог чинного законодавства на 827 об'єктах, що становить 50,5%.

З метою забезпечення контролю за організацією харчування, запобігання виникненню та поширенню гострих кишкових захворювань, харчових отруєнь серед учасників освітнього процесу Чернівецької області, Головним управлінням здійснювався контроль відповідно до розпоряджень Чернівецької обласної державної адміністрації від 27.10.2021 № 1203-р «Про затвердження регіонального плану заходів «Дітям Буковини – здорове харчування на 2021-2023 роки», 12.06.2023 №463-р «Про підготовку закладів освіти до нового 2023/2024 та опалювального сезону» та доручення Чернівецької ОВА від 21.10.2022 року № 25-А «Про проведення моніторингу роботи харчоблоків

закладів загальної середньої та дошкільної освіти області в умовах воєнного стану».

На виконання зазначених розпоряджень прийнято участь в роботі комісій на всіх адміністративних територіях області, проведено 1087 комісійних обстежень закладів освіти, з них: 442 ЗДО та 645 ЗЗСО.

При підготовці до початку навчального року місцевими органами управління освіти територіальних громад та керівниками закладів були розроблені конкретні заходи, насамперед була приділена увага розвитку безпекової інфраструктури в закладах освіти області.

Впродовж серпня 2023 року спеціалісти Головного управління комісійно обстежили 715 захисних споруд закладів освіти області, з них 267 в закладах дошкільної освіти, 423 - в закладах загальної середньої освіти та 25 у ВПУ. 129 закладів освіти, які не мають власні укриття уклали договір за межами закладів освіти.

При проведенні комісійних обстежень основна увага була приділена функціонуванню в закладах освіти мереж водопостачання, водовідведення, роботі вентиляційної системи, санітарно-технічним станом приміщень, забезпеченістю технологічним, холодильним, морозильним обладнанням тощо.

За результатами обстежень встановлено, централізоване водопостачання наявне у 163 закладах області, а саме: у 93 ЗДО, 57 ЗЗСО та 13 ВПУ/СПТУ (м. Чернівці – 10); локальне водопостачання у 474 закладах, із них у 162 ЗДО, у 309 ЗЗСО та 3 ВПУ/СПТУ.

Нажаль впродовж багатьох років не вирішується питання забезпечення власними джерелами водопостачання ЗДО № 39 в м.Чернівці, працює на привізній воді.

В усіх закладах оформлені паспорти на джерела нецентралізованого водопостачання 462 закладах: 156 ЗДО, 303 ЗЗСО та 3 ВПУ.

Централізоване водовідведення організоване у 164 закладах: 70 ЗДО, 79 ЗЗСО, 15 ВПУ, каналізування на вигріб у 473 закладах: 185 ЗДО, 287 ЗЗСО, 1 ВПУ.

В області 131 харчоблок закладів освіти не відповідає санітарно-гігієнічним вимогам (65 ЗДО, 65 ЗЗСО та 1 ВПУ):

- Вижницький район 51 (29 ЗДО та 22 ЗЗСО);
- Дністровський район 44 (21 ЗДО та 23 ЗЗСО);
- Чернівецький район 35 (15 ЗДО та 20 ЗЗСО).

У 189 закладах освіти недостатньо технологічного, холодильного обладнання та посуду у 189 закладах (71 ЗДО та 118 ЗЗСО):

- у Вижницькому районі 51(29 ЗДО та 22 ЗЗСО);
- в Дністровському районі 16(3 ЗДО та 13 ЗЗСО);
- у Чернівецькому районі 122(39 ЗДО та 83 ЗЗСО).

В області організоване харчування в усіх закладах, окрім 32 закладів, в яких організований кейтеринг та 13 – не організовано. Кейтеринг організований в 32 закладах м.Чернівці: 30 ЗЗСО, 1 ЗДО «Тотоша», 1 ВПУ.

Не організоване харчування у 13 закладах: ЗЗСО - 5 (заклади Ставчанської ТГ) та ВПУ-8.

Забезпечено постійний контроль за впровадженням сучасних стандартів з організації харчування, внесення корективів у перспективні чотирьох-тижневі

меню відповідно до сезонності продуктів харчування з урахуванням нових рецептур. Розглянуто 1072 чотирьох тижневих перспективних меню, з них 941 – погоджено. Були повернуті на доопрацювання – 131 меню (31,1%) (усі у Вижницькому районі: ЗДО - 95 (37,5%) та ЗЗСО – 28 (35,9%)).

Під час проведення комісійних моніторингових обстежень здійснювався контроль щодо дотримання норм харчування та їх виконанням. Проаналізовано 425 меню-розкладів, з них 175 для ЗДО та 250 – ЗЗСО, порушення встановлено в 51 меню, що становить 12%.

Також, у березні поточного року проведено семінар-навчання із надавачами соціальних послуг, які належать до державного, комунального та недержавного сектору області. Були розроблені Методичні рекомендації: «Дотримання вимог чинного законодавства з метою забезпечення стабільної санітарно-епідемічної ситуації в закладах соціального захисту» для використання в роботі та ознайомлення керівників закладів соціального захисту області.

В період літньої оздоровчої кампанії на території області працювали та 3 позаміські заклади: ПП «Оздоровчий комплекс «Дністер плюс», «Під лісом», спортивно-оздоровчий табір ГС СОТ «ТВІЙ ТАБІР», 165 закладів відпочинку (17 пришкільних та 148 мовних таборів), в яких було охоплено оздоровленням та відпочинком 7935 дітей.

Так, на території Вижницького району працювали 22 заклади: 6 пришкільних, з них 1 з цілодобовим перебуванням (Вижницька спеціалізована школа інтернат для обдарованих учнів «Інтелект Буковини») та 15 мовних таборів, з них всі пришкільні та 9 мовних з організацією харчування буфетною продукцією та КЗПО «Будинок дитячої та юнацької творчості» у м. Вижниця. 15 закладів відпочинку, в яких організоване харчування обстежені комісійно з представниками відділів освіти територіальних громад. Перспективне меню та асортименти буфетної продукції було погоджено.

На території Дністровського району працювали 35 закладів відпочинку: 4 пришкільних, з них 2 заклади позашкільної освіти, 31 мовний табір. Харчування в зазначених закладах відпочинку не організовувалось.

На території Чернівецького району працювали 108 пришкільних таборів (пришкільні, мовні та мовні в онлайн-форматі), без організації харчування.

Обстеження позаміських закладів здійснювались відповідно до заяв керівників закладів. За результатами проведених обстежень та встановлених порушень вимог санітарного законодавства, керівникам були надані відповідні рекомендації та директорів таборів притягнуто до адміністративної відповідальності.

Відповідно до Розпорядження Чернівецької обласної військової адміністрації № 954-р від 29.09.2023 р. «Про утворення робочої групи з перевірки умов проживання дітей та додержання працівниками закладів інституційного догляду вимог законодавства щодо забезпечення прав вихованців» було проведено 20 моніторингових обстежень закладів інституційного догляду. За результатами яких встановлено порушення вимог чинного законодавства в 15 закладах, що становить 75%. Основні порушення, які виявлялись в закладах інституційного догляду: порушення облаштування території, функціональних груп приміщень, спальних кімнат, забезпечення

засобами гігієни вихованців/учнів, в організації харчування в частині дотримання чотирьох-тижневого сезонного меню та проведення аналізу виконання норм харчування. За результатами проведених обстежень надані пропозиції керівникам закладів та інформовано службу у справах дітей Чернівецької обласної військової адміністрації.

В області проводилась відповідна робота щодо виконання Рішення Ради національної безпеки і оборони України, доручень Держпродспоживслужби та начальника Головного управління, протоколу № 16 позачергового засідання обласної комісії з питань ТЕБ та НС від 06 листопада 2023 року «Про готовність закладів охорони здоров'я Чернівецької області до можливого реагування на надзвичайну ситуацію пов'язану з вірусним гепатитом А». Спільно з органами місцевого самоврядування проведено 432 комісійних моніторингових обстежень підприємств централізованого (49), не централізованого питного водопостачання (294) та закладів освіти області (89: 51 ЗЗСО та 38 ЗДО).

За результатами проведених обстежень, порушення встановлені на 39 (79,6%) водопроводах, 91 (30,9%) об'єкті нецентралізованого питного водопостачання та 22 (24,7%) закладах освіти.

Основні порушення, які виявлялись на підприємствах централізованого водопостачання: відсутній проєкт зон санітарної охорони (ЗСО) на джерело водопостачання, не дотримуються ЗСО та інші.

Відповідно до інформації керівників підприємств питного водопостачання в області в рамках виробничого контролю безпечності та якості питної води за 2023 рік досліджено 47503 проби: 23802 - за санітарно-хімічними та 23701 - за мікробіологічними показниками, встановлено 9 відхилень за останніми.

За результатами встановлено порушення на 91 (30,9%) громадських криницях в частині їх облаштування, а також необхідності поновлення санітарних паспортів на джерело водопостачання, відсутність лабораторних досліджень щодо якості питної води. Санітарні паспорти оформлено на всі громадські криниці, однак не пролонговані на 8, а саме в Кіцманській та Горішньошерівецькій ТГ.

Керівникам підприємств та балансоутримувачам було надано 74 рекомендаційні листа щодо усунення порушень. Також проінформовано органи місцевого самоврядування та Департамент системи життєзабезпечення Чернівецької ОВА.

В травні 2023 року було ініційовано проведення спільної наради з Департаментом систем життєзабезпечення ЧОВА, органів місцевого самоврядування та керівників підприємств водопровідно-каналізаційного господарства з питання «Про стан забезпечення населення безпечною для здоров'я людини питною водою».

Під час наради обговорювались питання єдиного підходу і механізму вирішення ряду проблемних питань, які постали на сьогодні, а саме щодо розроблення та затвердження місцевих програм «Питна вода», покращення матеріально-технічної бази, проведення лабораторних досліджень питної води підприємствами та інше. За результатами наради прийнято рішення щодо

проведення відповідних заходів стосовно забезпечення населення безпечною та якісною питною водою населення області.

Окрім того, Головним управлінням було ініційовано розгляд даного питання на засіданнях районних комісій ТЕБ та НС за результатами проведених комісійних обстежень об'єктів водопостачання за період 2022 року та I півріччя 2023 року. Прийняті відповідні рішення.

В літній період проводились обстеження територій місць масового відпочинку населення на водних об'єктах, а саме: Чернівецького міського пляжу, пляжів баз відпочинку «Рутка» с.Великий Кучурів, «Аква Плюс» с.Кам'яна, «Лижна траса» с.Бояни, «Хвиля» с.Магала. За результатами обстежень було встановлено, що територія пляжів утримувалася відповідно до санітарних вимог.

З метою врегулювання застосування пестицидів суб'єктами господарювання та громадянами працівники Головного управління провели 12 нарад-семінарів з представниками територіальних громад, пасічниками, суб'єктами господарювання, які займаються вирощуванням сільсько-господарських культур щодо безпечного застосування пестицидів у межах та за межами населених пунктів.

Згідно Закону України «Про пестициди і агрохімікати», діючих санітарних правил та заяв суб'єктів господарювання спеціалістами Головного управління проведено обстеження приміщень 9 складів та видано санітарні паспорти на право одержання, зберігання і застосування пестицидів і мінеральних добрив.

На виконання Законів України «Про адміністративні послуги», «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності», «Про перелік документів дозвільного характеру у сфері господарської діяльності» видано 53 дозволи (санітарні паспорти) на роботу з радіоактивними речовинами та іншими джерелами іонізуючого випромінювання.

Розглянуто 146 документів у яких обґрунтовуються обсяги викидів для отримання дозволу на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами, з яких в 121 випадках прийнято висновок щодо можливості видачі дозволу, у 25 випадках - надано висновок щодо неможливості видачі дозволу.

Для отримання ліцензії на провадження господарської діяльності з медичної практики проведено 40 санітарно-епідеміологічних обстежень об'єктів та 7 з освітніх послуг.

Протягом 2023 року розглянуто 92 звернення громадян у сфері санітарного законодавства. За ознакою надходження 4 звернення повторне. Основні питання що порушуються у зверненнях громадян це застосування та зберігання пестицидів та агрохімікатів (28%), облаштування та експлуатація вигрібних ям - (32%), дотримання вимог законодавства на радіотехнічних об'єктах (РТО) - (7%), забруднення атмосферного повітря - (14%), порушення режиму тиші (5%) та інші (14%). За результатами розгляду вирішено позитивно - 75 (74,3%), 17 звернень переслані за належністю.